



ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ППОЗУ

Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01001
Тел.(044) 205-76-80 E-mail: profmed@fpsu.org.ua, www.hwuu.org
Код ЄДРПОУ 03591800

25.06.2026 № 01-08/132

**Голові
Комітету Верховної Ради України
з питань здоров'я нації, медичної
допомоги та медичного
страхування**

Михайлу РАДУЦЬКОМУ

Шановний пане Михайле!

Професійна спілка працівників охорони здоров'я України (далі – Профспілка) засвідчує Вам щирю повагу та вдячність за співпрацю.

Профспілка розглянула Проект Закону «Про внесення змін до статті 184 Кримінального кодексу України щодо права на безоплатну медичну допомогу» (реєстр. №15298 від 05.06.2026) (далі – Проект Закону) та просить врахувати.

Запропоновані зміни спрямовані на посилення кримінальної відповідальності у сфері охорони здоров'я, однак не містять достатньо чіткого розмежування між незаконним стягненням коштів та законними формами фінансування закладів охорони здоров'я, включаючи благодійні внески та інші передбачені законодавством механізми підтримки. За відсутності такого розмежування виникає ризик ототожнення правомірних фінансових практик із кримінально караними діями, що створює правову невизначеність та може призвести до неоднакового застосування норми.

Стаття 184 КК України передбачає наявність прямого умислу на незаконне отримання коштів або незаконне обмеження права на безоплатну медичну допомогу. Водночас у запропонованих змінах не визначено достатньо чітко ознаки суб'єктивної сторони складу правопорушення, що ускладнює розмежування умисних дій від помилкових рішень або дій, пов'язаних із виконанням організаційних чи адміністративних вказівок у закладах охорони здоров'я.

Діяння, пов'язані з неправомірним отриманням коштів або використанням службового становища, вже охоплено приписами статей 354, 364 та 368 КК України. У зв'язку з цим існує ризик дублювання складів злочинів і конкуренції норм, коли однакові фактичні обставини можуть кваліфікуватися за різними статтями, що ускладнює правозастосування та знижує рівень правової визначеності.

Запропонований рівень санкцій є значно жорсткішим порівняно з чинною редакцією статті 184 КК України. Зокрема, у випадку відмови у наданні медичних послуг, лікарських засобів чи медичних виробів у зв'язку з незаконною вимогою їх оплати, Проект Закону передбачає можливість позбавлення волі строком до шести років за наявності тяжких наслідків або значної шкоди. Це потребує належного обґрунтування з точки зору пропорційності кримінальної відповідальності.

Відносини, на які пропонується поширити дію Проекту Закону, значною мірою мають характер господарської та організаційно-управлінської діяльності закладів охорони здоров'я. Питання фінансування медичних послуг, взаємодії з пацієнтами щодо оплати та використання законних механізмів підтримки закладів охорони

здоров'я належать до сфери цивільного, господарського та адміністративного регулювання. У цьому контексті застосування кримінальної відповідальності, як основного інструменту впливу, не відповідає принципу «кримінальне право як ultima ratio — останній (крайній) засіб реагування держави». Більш збалансованим є використання адміністративних, фінансових та дисциплінарних механізмів реагування.

У європейській практиці кримінальна відповідальність у сфері охорони здоров'я застосовується переважно у випадках очевидного умисного зловживання або корупційних дій, тоді як інші конфліктні ситуації вирішуються поза межами кримінального права, що підтверджує необхідність обережного підходу до розширення криміналізації у цій сфері та застосування кримінально-правових заходів лише як крайнього інструменту реагування.

З огляду на викладене, Профспілка вважає, що Проект Закону у запропонованій редакції не може бути підтриманий та потребує відхилення як такий, що не забезпечує чіткого визначення меж кримінальної відповідальності, створює ризики дублювання суміжних складів злочинів, передбачає непропорційні санкції та зміщує регулювання господарських відносин у сфері охорони здоров'я у площину кримінального права.

З повагою

Голова Профспілки



Сергій КУБАНСЬКИЙ